

Arbejdsdokument for magtanvendelsesregler og tryghedsskabende velfærdsteknologi

Indhold

Forord.....	1
Magtanvendelse.....	2
Formål med magtanvendelsesregler	2
Målgruppe	2
Specielt om brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi.....	2
Ordforklaring.....	3
Hvad skal registreres og indberettes?.....	4
Rollefordeling - hvem gør hvad?	5
Tryghedsskabende velfærdsteknologi	7
Målgruppe	7
Formål	7
Beslutningskompetence.....	7
Øvrige forudsætninger	7

Forord

Dette dokument er opstarten på at beskrive arbejsgange og faglig vejledning i håndtering af magtanvendelse og tryghedsskabende velfærdsteknologi. Indholdet i dokumentet er en pixi-udgave af retningslinjer og materialer udgivet af Socialstyrelsen i forbindelse med ændring af reglerne pr. 1. januar 2020. Dokumentet er udarbejdet af Susan og gennemgået og godkendt af demensteamet. Vi har alle ønske om at udvide dokumentet med eksempler på fx socialfaglige indsatser. Næste skridt er at udarbejde en arbejdsgangsbeskrivelse og tilpasse Nexus. Dette arbejde er igangsat.

Magtanvendelse

Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten må kun ske for at sikre borgerens omsorg, værdighed og tryghed eller for at tilgodese hensynet til andre. Det er magtanvendelse, når borgeren ikke frivilligt medvirker til foranstaltningen. Foranstaltninger er afværgehjælp, fastholdelse, særlige dørråbnere, anvendelse af stofselere, tryghedsskabende velfærdsteknologi, løsning og sikring af yderdøre og vinduer, fastholdelse i personlige hygiejnesituationer eller ved meget grænseoverskridende eller meget konfliktskabende adfærd samt flytning uden samtykke.

Formål med magtanvendelsesregler

Formålet er at begrænse magtanvendelse og anvendelse skal betragtes som en undtagelse. Før der foretages magtanvendelse, skal alle muligheder for at opnå borgerens frivillige medvirken være afprøvet.

Anvendelse af magt skal begrænses mest muligt, og der gælder følgende principper for magtanvendelse:

- Være så lidt indgribende som muligt (mindsteindgrebsprincippet)
- Skal stå i rimeligt forhold til det, som man ønsker at opnå (proportionalitetsprincippet)
- Skal være så skånsomt og kortvarigt som muligt (skånsomhedsprincippet)

Målgruppe

- Voksne med betydeligt varigt og nedsat psykisk funktionsevne og
- Voksne, der modtager §§ 83-87 og
- Voksne, der ikke kan give samtykke, forholder sig passivt eller ikke kan give informeret samtykke

Der skelnes mellem to grupper:

1. personer, som ikke har demens eller lign.
2. personer, som har demens eller lign. af betydelig grad

Specielt om brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi

For demente eller lignende gælder, at hvis personen/værgen/fremtidsfuldmagtsindehaveren **ikke** modsætter sig brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi, er det **ikke** magtindgreb. Personalet kan altså bruge tryghedsskabende velfærdsteknologi for at sikre personens tryghed, værdighed og omsorg uden at skulle indberette. Der gælder dog det, at personen/ værgen/ fremtidsfuldmagtsindehaveren skal informeres om brugen forud for brugen. Tryghedsskabende velfærdsteknologi skal være egnet til at understøtte borgerens bevægelsesfrihed, omsorg, værdighed, tryghed eller sikkerhed. Tryghedsskabende velfærdsteknologi, som IKKE er magtindgreb skal søges på samme vilkår som et hjælpemiddel efter SEL § 112. Der stilles krav om, at der er forsøgt anvendt socialpædagogiske indsatser, inden hjælpemidlet kan bevilges.

Se mere om tryghedsskabende velfærdsteknologi sidst i dokumentet

Ordforklaring

Ikke demens:	Sclerose, Parkinson, herunder handicapområdet mm.
Demens eller lignende:	Diagnostiseret demens, demenslignende adfærd mm.
Forhåndsgodkendelse:	<p>Borgervisitation skal godkende magtanvendelse. Det er borgervisitations pligt at sikre, at der</p> <ul style="list-style-type: none">▪ bliver udarbejdet handleplaner▪ foreligger den nødvendige dokumentation for den varigt nedsatte funktionsevne▪ principper for mindsteindgreb, proportionalitet og skånsomhed er overholdt <p>Forhåndsgodkendelse sker på skema 3, som findes i Nexus</p>
Indberetning og registrering:	<p>Der skal altid foretages registrering og indberetning, og her anvendes skema 1a, 1b og 3 til at beskrive de overordnede forhold, mens bilag 1 anvendes til at registrere indgrebene enkeltvist. Dette sker i Nexus (specifik arbejdsgangsbeskrivelse er under udarbejdelse)</p> <ul style="list-style-type: none">- Skema 1 a anvendes på ikke-demensområdet og voksenområdet (Skemaet hedder Magtanvendelse Handicapområdet)- Skema 1 b anvendes på demensområdet (Skemaet hedder Magtanvendelse Demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse)- Bilag 1 anvendes til at registrere og indberette magtanvendelse, hvor der foreligger en forhåndsgodkendelse- Skema 2 anvendes til flytning uden samtykke (særlig arbejdsgang herfor og den er ikke beskrevet)- Skema 3 anvendes til forhåndsgodkendelse
Frister	Medarbejderne skal indberette senest 3 dage efter indgrebet. Leder skal indberette månedligt og månedligt orientere pårørende eller andre.
Varighed	Afgørelse gælder i 12 mdr. bortset fra brug af stofseler, der bevilges for en afgrænset periode
Handleplan	<p>Skabelon til handleplan findes i skema 3, pkt. 3-9 + 11. Handleplan skal indeholde:</p> <ul style="list-style-type: none">- Beskrivelse af formål- Beskrivelse af situationer, hvor indgrebet/ tiltaget skønnes nødvendigt

- Beskrivelse af, hvilke indsatser, der har været forsøgt for at forhindre/minimere indsatsen/ indgrebet
- Beskrivelse af, hvilke indsatser, der fremadrettet vil blive planlagt for at undgå/ begrænse indgrebet

Hvad skal registreres og indberettes?

Følgende er en beskrivelse af, om en foranstaltning skal forhåndsgodkendes, registreres og indberettes afhængig af, om det er personer med demens eller lign. eller ej.

§§ og kort beskrivelse	Ikke demens	Demens el. lign.	Forhåndsgodk.	Reg. og indb.
§ 124 c Afværgehjælp (afværge ødelæggelse af indbo eller andre værdier)	X	X	Nej	Ja
§ 124 d Fastholdelse (når personen er til fare for sig selv eller andre)	X	X	Nej	Ja
§ 125 Særlige døråbnere (der må ikke anvendes egentlige aflåsningssystemer)	X	X	Ja	Ja
§ 128 Stofseler (må kun anvendes for at hindre fald, ikke for at begrænse mobilitet)	X	X	Ja	Ja
§ 128 b Tryghedsskabende velfærdsteknologi (Ind- og udgangsalarm, fald- og anfaldsalarm, lokaliserings- og sporingssystemer og hvis der er risiko for personskade)	X	Kun magtindgreb, hvis den demente, værge, fremtidsfuldmagtshaver modsætter sig det	Ja	Ja
§ 128 c Låsning og sikring af yderdøre og vinduer (på botilbud må yderdøre og vinduer låses. I borgers egen bolig skal der være mindst én uaflåst dør)	X	X	Ja	Ja
§ 136 a Kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne-situationer (afgrænsede situationer: tandbørstning, barbering, hårvask, badning, håndvask, tøjskift, klipning af hår og negle, skift af bleer og bind, pleje af hus, fjernelse af madrester og andre genstande i kindpose, mundhule, øre og næse, almindelig sårpleje)	X		Første gang nej Anden gang ja	Ja
§ 136 c Kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne-situationer (ingen afgrænsede situationer, men i alle personlig hygiejne-situationer)		X	Nej	Ja
§ 136 d Fastholdelse m.v. ved meget grænseoverskridende eller meget konfliktskabende adfærd (fastholde, tilbageholde eller føre en person til andet lokale, hvis det er nødvendigt for at sikre en eller flere andres tryghed, værdighed og sikkerhed)		X	Nej	Ja
§ 129, 129 a og 136 f Flytning uden samtykke	X	X	Ja	Ja

Familieretshuset skal træffe afgørelse, bortset fra § 136 f, der omhandler demente eller andre med en fremadskridende sygdom, og hvor værge eller fuldmagtshaver godkender flytning.				
--	--	--	--	--

Rollefordeling - hvem gør hvad?

	Medarbejder	Leder	Borgervisitation
§ 124 c Afværgenhjælp (afværge ødelæggelse af indbo eller andre værdier)	Udfylde skema 1a eller 1b	Godkende indberetning Sende til handlekommune og borgervisitation Løbende orientere pårørende, værge eller andre relevante Sørge for opfølgning og handleplan for at undgå flere indgreb	Godkende handleplan
§ 124 d Fastholdelse (når personen er til fare for sig selv eller andre)	Udfylde skema 1a eller 1b		Godkende handleplan
§ 125 Særlige døråbnere (der må ikke anvendes egentlige aflåsningssystemer)	Først udfylde skema 3, herunder handleplan: formål, beskrivelse af indsats, forventede varighed Herefter indberette på bilag 1 ved indgreb	Ansvarlig for udfyldelse af skema 3 Sende til handlekommune og borgervisitation Løbende orientere pårørende, værge eller andre relevante Sørge for opfølgning handleplan for at undgå/ mindske flere indgreb	Sikre, at betingelser er opfyldt Godkende handleplaner Sende afgørelse til borger/værge el. lign. Følge op efter 3 mdr. for om betingelser stadig er opfyldt
§ 128 Stofseler (må kun anvendes for at hindre fald, ikke for at begrænse mobilitet)	Først udfylde skema 3, herunder handleplan Herefter indberette på bilag 1 ved indgreb	Ansvarlig for udfyldelse af skema 3 Sende til handlekommune og borgervisitation Løbende orientere pårørende, værge eller andre relevante Sørge for opfølgning handleplan for at undgå/ mindske flere indgreb	Sikre, at betingelser er opfyldt Godkende handleplaner Sende afgørelse til borger/værge el. lign. Følge op efter 3 mdr. for om betingelser stadig er opfyldt
§ 128 b Tryghedsskabende velfærdsteknologi (Ind- og udgangsalarmer, fald- og anfaldsalarmer, lokaliserings- og sporingssystemer og hvis der er risiko for personskaade).	Først udfylde skema 3, herunder handleplan Herefter indberette på bilag 1 ved indgreb	Ansvarlig for udfyldelse af skema 3 Sende til handlekommune og borgervisitation Løbende orientere pårørende, værge eller andre relevante Sørge for opfølgning handleplan for at undgå/ mindske flere indgreb Obs! Hvis der ikke er tale om magtangreb, skal leder alligevel udfylde handleplan	Sikre, at betingelser er opfyldt Godkende handleplaner Sende afgørelse til borger/værge el. lign. Følge op efter 3 mdr. for om betingelser stadig er opfyldt. Obs! Kun hvis der er tale om magtanvendelse, ellers er det vanlig sagsbehandling

	Medarbejder	Leder	Borgervisitation
§ 128 c Låsning og sikring af yderdøre og vinduer (på botilbud må yderdøre og vinduer låses. I borgers egen bolig skal der være mindst én uaflåst dør)	Først udfylde skema 3, herunder handleplan Herefter indberette på bilag 1 ved indgreb	Ansvarlig for udfyldelse af skema 3 Sende til handlekommune og borgervisitation Løbende orientere pårørende, værge eller andre relevante Sørge for opfølgning handleplan for at undgå/mindske flere indgreb	Sikre, at betingelser er opfyldt Godkende handleplaner Sende afgørelse til borger/værge el. lign. Følge op efter 3 mdr. for om betingelser stadig er opfyldt
§ 136 a Kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne-situationer (afgrænsede situationer: tandbørstning, barbering, hårvask, badning, håndvask, tøjskift, klipning af hår og negle, skift af bleer og bind, pleje af hus, fjernelse af madrester og andre genstande i kindpose, mundhule, øre og næse, almindelig sårpleje)	Første gang, indgrebet sker, udfylde skema 1a eller 1b. Sket det igen, så udfylde skema 3, herunder handleplan Herefter indberette på bilag 1 ved indgreb	Sende til handlekommune og borgervisitation Løbende orientere pårørende, værge eller andre relevante Sørge for opfølgning handleplan for at undgå/mindske flere indgreb. Hvis indgrebet gentages, ansvarlig for udfyldelse af skema 3	Hvis skema 3 er udfyldt: Sikre, at betingelser er opfyldt Godkende handleplaner Sende afgørelse til borger/værge el. lign. Følge op efter 3 mdr. for om betingelser stadig er opfyldt Eller sikre, at der er udarbejdet handleplan
§ 136 c Kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne-situationer (ingen afgrænsede situationer, men i alle personlig hygiejne-situationer)	Udfylde skema 1a eller 1b Bilag 1 kan anvendes ved gentagne indgreb	Godkende indberetning Sende til handlekommune og borgervisitation Løbende orientere pårørende, værge eller andre relevante Sørge for opfølgning og handleplan for at undgå flere indgreb	Godkende handleplan
§ 136 d Fastholdelse m.v. ved meget grænseoverskridende eller meget konfliktskabende adfærd (fastholde, tilbageholde eller føre en person til andet lokale, hvis det er nødvendigt for at sikre en eller flere andres tryghed, værdighed og sikkerhed)	Udfylde skema 1a eller 1b	Godkende indberetning Sende til handlekommune og borgervisitation Løbende orientere pårørende, værge eller andre relevante Sørge for opfølgning og handleplan for at undgå flere indgreb	Godkende handleplan
§ 129, 129 a og 136 f Flytning uden samtykke Familiereetshuset skal træffe afgørelse, bortset fra § 136 f, der omhandler demente eller andre med en	Særlig arbejdsgang. Samarbejde med borgervisitation	Særlig arbejdsgang. Samarbejde med borgervisitation	Særlig arbejdsgang i samarbejde med udfører og jurist.

	Medarbejder	Leder	Borgervisitation
fremadskridende sygdom, og hvor værge eller fuldmagtshaver godkender flytning.			

Tryghedsskabende velfærdsteknologi

1. Ind- og udgangsalarmer
2. Fald- og anfaldsalarmer
3. Lokaliserings- og sporingssystemer

Bevilges efter SEL § 112 og § 136e (demens eller demenslignende)

Målgruppe

- Borgere, som har betydeligt og varig nedsat funktionsevne i form af en dokumenteret erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (som fx demens eller demenslignende adfærd)
- Borgere, som er omfattet af personkredsen i forhold til SEL §§ 83 – 87
- Borgere, dennes værge eller fremtidsfuldmægtig, som ikke har modsat sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi
- Borgere, som kan samarbejde om anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi

Formål

Formålet med ydelsen er at understøtte borgerens behov for tryghed, omsorg, værdighed, sikkerhed, bevægelsesfrihed samt selvbestemmelse. Hjælpe midlet må ikke erstatte socialpædagogiske indsatser eller personale ressourcer.

Beslutningskompetence

Hvis borger bor i plejebolig, er det plejehjemslederen, der træffer afgørelse, dog ikke ved lokaliserings- og sporingssystemer. Da er det borgervisitation.

Hvis borger bor i egen bolig, er det borgervisitation, der træffer afgørelse

Øvrige forudsætninger

Hvis den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller værge modsætter sig, vil der være tale om magtanvendelse, og borgervisitation skal i sådanne tilfælde træffe afgørelse om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi.

Hvis borger bor i eget hjem med pårørende, er det i udgangspunktet den pårørende, der dagligt varetager brugen af den tryghedsskabende velfærdsteknologi. Smartphone er påkrævet og kan ikke søges eller bevilges, da det er sædvanligt indbo.

Handleplan udføres af de medarbejdere, der kender borger bedst – det være sig medarbejdere fra demensteamet, leder, kontaktperson.